

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De obligatione clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

beneficiorum huiusmodi coerceri possint, ac debeant; Secundum Constitutionem *Clem. V.* in Concilio Viennensi editam, quæ incipit *Quoniam innovando* & ampliando l. 3. *Clement. de Vi. & hon. cler. c. 2.* *Constit. Sixti V. cum sacro sanctam.*

Deniq; Clericatus probatur per literas primò, deinde per publicam famam: deniq; concurrentibus aliis indiciis per iuramentum. Ea enim, in quibus non agitur de præiudicio, iuramento probari possunt. *Piascius Par. 1. c. 1. n. 54.* *Barb. in c. si iudex laicus de senten. excomm. in Præterm. Tuschus Concl. 378.*

§. II.

De Clericorum Obligationibus.

I. **C**Lericorum obligationes extrinseci capite manant, nimirum subiectione ad Magistratum suum, possessione beneficiorum, & Ordinibus sacris.

Primò igitur Clericus obedire debet episcopo suo, & cuicumq; superiori in ijs, quæ pertinent ad statum clericalem. Si noluerit, fieri potest, in re gravi, ut mortaliter peccet *c. Omnes 4. de Maior. & Obed. Barb. ibi* Obligatio hæc fudata est in 4. Decalogi præcepto *Honora patrem &c.* In particulari obedire debet I. Si Episcopus præcipiat, ut Romam eat pro negotijs Ecclesie: nec prodèrit excusatio, quod alij sint magis idonej, quia Episcopus non tenetur magis idoneos mittere. nec subditi suo iudicio stare II. si præcipiat resignationem beneficij quo indignus est, ut alteri conferatur. III. si præcipiat denunciare aliquem excommunicatum, quem tamen ipse noverit innocentem esse. Licebit tamen allatis probationibus

illius innocentiam tueri. Hoc autem ubi præstare non potest, præcipienti obediet. IV. Si iustis ex causis subsidium charitativum exigat Episcopus, tenetur pro viribus contribuere *c. Conquerente 16. de off. iud. Ord. Abb. Iun. Panorm. Felin. Ximen. Barbosa. Escobar Theol. Mor. Tr. 1. Exam. 6. c. 4.* De obligatione quam Beneficia adferunt, commodius in Tit. sequenti agemus. II. Quod Ordinem seu statum clericatus attinet, quamvis nullum ex Sacris Ordinibus necessariò exigat juxta §. *preced.* tenetur tamen quilibet Clericus coronam & habitum clericalem deferre. *c. clerici, de Vi. & hon. cler. Co. Tr. 5. 14. c. 6. de ref.* Præterea vitam, moresq; suos ita componere, ut habitu, incessu, gestu, sermone, alijsq; rebus omnibus nihil nisi grave, moderatum ac religione plenum appareat. *c. His igitur Dist. 23.* Nihil enim est, ut *Conc. Trid. Sess. 22. c. 1.* loquitur, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cum enim à rebus sæculi ad altiorem sublato locum conspiciantur, in eos tanquam speculum, reliqui oculos conjiciunt, ex ijsq; sumunt, quod imitentur. Singulis convenire meminerimus, quod Apostolus Timotheo præcipit *1. Tim. 4. Exemplum esse fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate.* Mosconius *de mai. Eccles. l. 1. Par. 2. c. 2. 25. n. 110.* *Busæus c. 4. Henric. l. 13. c. 39.* De varietate formæ clericalis *v. Stengelium l. 4. Variar. c. 9.* Clericos non deferentes habitum clericalem, & tonsuram, quavis in minoribus tantum cum beneficio constituti sunt peccare mortaliter gravissimè: Auctores sentiunt, quibus subscribens *Sanchez l. 7. Consil. c. 7. Dub. 49. n. 11. c. oppo si*

oppositā gravi prohibitione probat. *Clem. Quoniam de Vi. & hon. cler. Co. Tr. S. 14. c. 6. Bulla. Pii IV. Pii V. & novissimè Sixti V. Moruproprio apud Praefecium Par. 7. c. 3. n. 13. In confirmationem allegantur Angel. V. Clericus IV. n. 1. Silu. §. 2. n. 2. Tabiena. §. 2. Q. 6. Armillan. XI. Lal. Zechus. Casu 4. n. 2.*

Quis verò clericalis habitus propriè sit, hæcenus nemo determinavit. Laudatur niger, & in talos usq; protensus, argutiæ, & sordes pariter damnantur. A loci consuetudine, à viris prudentibus & piis probatā multum pender. Ego quidem ut peccati mortalis reum non facilè dixerim, qui absq; habitu conveniente procedit; ita graviter delinquere existimo, illos qui extra consuetudinem & necessitatem habitu induuntur, ut ex eo clerici, an laici sint, dignosci non possit. *v. Bonac. Tom. 1. p. 231. Domin. Soto. l. 10. de iustit. Q. 5. ar. 6. Zerola. par. 1. v. clericus. n. 14. Bann in 2. 2. Q. 12. ar. 1. Synodum Bamberg. Anno Chr. 1491. habitum, ubi in §. de Vi. & hon. cler. excommunicatio decernitur illis, qui indecentem habitum ferunt.*

III. Clericos, præsertim majores Canones volunt abstinere à negotiis sæcularibus quæ hominem à divino obsequio avocant, maximè, quæ irregularitatem adferunt. Quo pertinet I. vilium & sordidarum artium usus. Nam clericum minimè decet lanionem, aut macellarium agere: multò minùs ludionem, aut histrionem. *Clem. 1. De Vi. & hon. cler. Pius. V. in Constit. Anni 1566. Nau. c. 25. n. 110.* II. Medendi ars, ubi ustio & sectio necessaria, multò magis armorum usus, *c. 3. & ult. Ne Clerici vel Monachi.* Possunt tamen interesse bello ob bonum finem: Item animare ad pugnam, non tamen ad occisionem aliquam in particulari. *c. sen-*

*tentiam Ne Clerici vel Monachi. Tuis nos D. homic. voluntar. Grass. l. 2. c. 6. III. Judicium sanguinis omnesq; actiones eò pertinentes. Lopez in Pract. c. 102. IV. Venatio, quæ fit cum clamore & strepitu. Aliæ quar. finis est honesta recreatio, vel valetudinis conservatio, permittuntur etiam Prælati & Episcopis, modò non fiant frequenter & cum detrimento aliorum negotiorum, quæ magis necessaria sunt. Glo. in c. Episcopum De clerico Venat. Barb. in c. Esau. dist. 86. Silu. V. Venatio. Grass. l. 2. c. 3. n. 2. si homicidium, sequatur, ex prohibita Venatione, irregularis erit. IV. Deniq; omne officium, ex quo ius dicitur sæcularibus: cujusmodi est Vice-Comitis, Vice-regis, & similis denominationis Diaz c. 63. Nec clericus in maioribus constitutus potest Procuratoris aut tabellionis munere fungi. *c. sicut ne Clerici vel Monachi. Lopez. c. 60. & 61. Vallens. l. 30. H. 50. Mosconius in Par. 2. cap. 2. f. 410. & 412. Bonac. 40. c. 2. n. 336. Card. Tuschus Concl. 381. Iacop. de Grassis l. 2. c. 2. n. 17.**

IV. Singularem prohibitionem verita Clericis est negotiatio. *c. Negotiationem & seq. Dist. 88. & c. fin. de Vi. & hon. cler. Item c. Secundum instituta ne Clerici vel Monachi.* Est autem negotiatio, cum quis rem aliquam comparat eo animo, ut integram & non mutatam vendendo lucratur. Vox illa *Vendendo* accipitur generaliter ut etiam permutationem comprehendat. Nam apud nonnullos negotiatio permutatione conficitur. De hac igitur sequentia notanda sicut. I. Negotiationem Clericis ita prohibitam esse, ut in sacris constituti mortaliter peccent si diu multuq; inhæreant. *Medina C. de restitut. Q. 30. Less. l. 2. c. 21. n. 4. II. Posse nihilo minus comparare rem aliquam, ut in*

materia ex quâ aliam conficiant & vendant quemadmodum Eremitæ olim corbes ac storeas. Negotiari item posse modo aliquo honesto, ad suam suorumq; sustentationem tradit *Navar. c. 25. n. 34.* quod multi alii confirmant à *Barbosa* citati in *Prætermisissis ad c. Multa sunt. Ne Clerici vel Monachi.* Excusat ergò inopia & necessitas. *Glo. in c. Negotiationem D. 88. Filliuc. Tract. 35. c. 2. n. 19. Manrique Par. 1. q. 66. III.* Non peccare, si per alios negotientur, qui totam industriam præstent. v. g. dando pecuniam in societatem mercatorum, indeque suam quotam recipiendo *Medina supr. cit. Lessius c. 21. n. 6. IV.* Licere Monachis quoque conducere aliena prædia, cum sua ad alimoniam non sufficiunt, indeq; fructus percipere, absumere, vel vendere. *Medina C. De rest. q. 30. Molina Disp. 342. Layman l. 3. tr. 4. n. 39. V.* Qui clericus negotiationem vel mercaturam exercet, vestigal solvere tenetur quemadmodum alii negotiatores: & quibusdam locis, maxime in galliâ, cum in commercio delinquant, coram sæculari Iudice conveniri, & puniri possunt; quamvis secundum Canones Iudici ecclesiastico foret dimittendus. *Bern. Diaz in Pract. c. 57. Azor. III. l. 5. c. 19. q. 4. Layman l. 3. tr. 4. n. 39. Diana Par. 1. tr. 2. Resol. 47. Mol. Disp. 339. Fill. l. cit. n. 27. Suar. V. Disp. 22. Sect. 1. Tuschus Concl. 381. Graff. lo. cit.*

V. Clerici obligantur etiam quoad vim directivam communibus sæcularium Magistratuum legibus, quæ non repugnant statui ecclesiastico, & pertinent ad bonam gubernationem, ac quietem reip. cuiusmodi sunt, quæ pretia rerum vendibilium constituunt, modum ædificandi præscribunt, & similes. Colligitur ex c. *Quia nonnulli de statu Regularium, ubi*

Barbosa in Prætermisissis. c. Ecclesia De Constitut. & c. 1. De novi operis nunciacione Ratio. quia clerici in civitate communiter viventes eiusdem censentur esse membra, & cives, æquum est igitur, ea, quæ ad communem gubernationem sunt necessaria præstare, quandoquidem *Turpis est omnis pars suo toti non congruens. S. Aug. l. 3. Conf. c. 8. Et qui sentit commodum, idem & onus sentire debet. Reg. Iur. 55. in 6. Tanner. 11. d. 5. q. 6. n. 29. Palao tr. 32. d. 5. pun. 4.* Hinc sequitur realia onera quoq; ab iisdem ferenda esse, puta, quibus affecta bona temporalia erant antequam acquirerentur. *Glo. in c. sancitum. de Censibus. Abb. Felinus Imola. Piafeciis Par. 2. c. 4. n. 56. Dixi Quoad vim directivam.* eò quòd clerus Magistratui sæculari quoad coactionem minimè sublit, nec ad illum leges spectant, quibus infirmantur contractus, aut personæ redduntur inhabiles in pœnam commissi criminis: at verò quæ formam præscribunt contractibus, aut testamentis conficiendis, ex communi Juris Canonici approbatione etiam Clericos comprehendunt. *Diana P. 1. tr. 2. Resol. 16. & 77. Barb. in Prætermisiss. c. Quia nonnulli de immunitate eccl.*

VI. Quærent aliqui, an clericorum obligatio ad obediendum politicis legibus quæ statui ecclesiastico non repugnant, oriatur directè ex potestate legislativâ civili, an potius indirectè tantum. Verior sententia est indirectè tantum inde oriri, directè verò ex æquitate naturali, quæ suadet illa media, sine quibus reip. pax & unitas conservari nequit. Sunt enim Clerici ab omni omnino laicâ potestate exempti, *iux. Conc. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. in Constitutione superna dispositionis & Innoc. III. in c. Ecclesia De Constitut.* Quia tamen inter cives & cum civibus vivendum

dum est, eorumq; privilegiis utuntur Clerici, summi Pontifices iustas alioqui Principum leges approbârunt, & servandas omnibus præceperunt, imò secundùm illas in foro Ecclesiastico, ubi Canones deficerent iudicari voluerunt. *c. Innotuit. de arb. & c. de novi operis nunciatio ne. Glo. ibid. v. adiuvantur. Azor. II. l. 5. c. 12. q. 3. Vasqu. Disp. 176. c. 4. Suar. l. 3. de leg. c. 34. n. 12. & contra Bellarm. err. Angl. l. 4. c. 16. in Apol. con. regem Angl. Tannerus in Disp. de legibus, & privilegiis assert. 15. Laym. l. 1. tr. 5. c. 13. n. 6. & 7. Manrique. par. 2. q. 67.*

VII. Armorû gestatio & usus nulli Clerico licitus est. *c. Nimum 23. Q. 8. c. Non pilâ. l. clerici. c. Quicumq; ead. Causâ, & q. Az. II. l. 7. c. 15.* Excusare tamen potest necessitas, consuetudo, & dispensatio, quam tamen Episcopis impertiri non licet. Aliàs meminerint Clericorum arma lacrymas, & preces esse *c. Convenior. 23. q. 8. Azor. II. l. 7. c. 15.* An autem ferentibus arma contra prohibitionem auferre liceat Judicib. laici, *v. Covarr. l. 2. Var. c. fin. & Pract. c. 33. Farcinac. Par. 1. Q. 8. Diana P. 1. c. 2.* Facti potius, quam iuris esse *Manrique pronunciat in par. 1. qq. moral. q. 12.*

§. III.

De Cœlibatu Clericorum

HIC est lapis offensionis sectariorum nostri temporis primò, deinde quorundam etiam Catholicorum, qui continentiae jugum intolerabile, impossibile, & tyrannicum proclamant. *conf. Aug. & Apol. H. de coniug. Sac. Calvinus l. 4. Institut. c. 12.* Nec altius exurgunt, quia animales sunt. Igitur quàm pium Ecclesiæ & conveniens sit cœlibatus præceptum in sequentibus declarabimus.

I. Clerici minores Matrimonium licitè ineunt, eòq; utuntur. Constat ex Ecclesiæ praxi, & l. 3. Decret. H. 3. ubi *Alex. III. c. 1. sic ait. Si qui clericorum infra subdiaconatum acceperint uxores ipsos ad relinquenda beneficia ecclesiastica; & retinendas uxores districtione ecclesiasticâ compellatis.* Uxores igitur retinent, beneficia verò amittunt idq; licet matrimonium nondum consummatum sit: nec recipient beneficia, quamvis religionem sponsa profiteatur *c. 1. de cler. coniug. Abb. Imola. & alii apud Barb. in c. clericum. de cler. coniuga.* Perdunt similiter quælibet iura, ut regressus, accessus, ingressus ad beneficium ecclesiasticum. Idem de pensionibus multi affirmant *ap. Az. l. 13. c. 13. q. 8.* Nec proderit, si matrimonium ratione impedimenti alicuius canonici irritum sit, ut si consanguineam duxerit. Contrariû tamè de sponsalibus dicendum est, & matrimonio cum impubere contracto, quia hoc sponsaliorum vim, & naturam jure Canonico sortitur. *c. Tua nobis. de dispensat. impuberum. Navar. c. 25. n. 120.* Idem minores Clerici uxores ducere possunt etiam viduas, & corruptas absq; omni peccato. Patet ex Canon. *Apost. c. 25.* Ex his qui cœlibes in clerum pervenerunt &c. Neq; obstat *c. Seriatim Dist. 32.* ubi dicitur, Clericos tantùm Ostiarios, lectores, exorcistas, acolytos, si extra votum & habitum Monachi inveniuntur & continentiam profiteri noluerint, uxorem accipere posse cum benedictione sacerdotali, non autem viduam aut repudiatam. Non obstat, dico, quia mox subiungitur, eos, qui duxerint viduam aut corruptam, ad superiores ordines ascendere non posse, etiam post mortem uxoris, nec ad Clericorum ministeria redire, eorumq; privilegiis frui.